

Ступінь вищої освіти	Бакалавр
Навчальний рік	2021/2022
З якого курсу викладається	1
В якому семестрі (-ах) викладається	2-4
Обсяг дисципліни (годин / ECTS)	180/6
Тижневе навантаження	4 години
Мова викладання	Українська
Статус дисципліни	Вибіркова

Інформація про викладача

Прізвище, ім'я та по батькові	Міт'яєва Тетяна Леонідівна
Науковий ступінь, вчене звання	Кандидат економічних наук, доцент
Кафедра	Міжнародного бізнесу, обліку та фінансів
Посада	Доцент
Профіль викладача	Google Scholar
Контактна інформація	t.mitiaieva@knute.edu.ua

Анотація

Дисципліна «Основи підприємництва» – вибіркова навчальна дисципліна спеціалізації, передбачена планом підготовки дипломованих фахівців усіх спеціальностей. Курс передбачає ознайомлення з найактуальнішими підходами до організації підприємницької діяльності зарубіжних і вітчизняних авторів, розкриває бачення викладача щодо здійснення підприємницької діяльності вітчизняних та закордонних підприємств і організацій, сформоване на основі власного досвіду.

Підприємництво – це комплексний феномен, з проявами якого можна зустрітися в будь-якій сфері людських стосунків, вичерпати всю різноманітність якого неможливою. Акцентуючи увагу на певній значущості підприємництва, слід відзначити, що в ньому сфокусувалися різноманітні напрями розвитку ринкових відносин в нашій державі, дослідження і впровадження яких охоплює широкий спектр проблем. Вирішення їх стає першочерговим завданням на шляху перебудови соціально-господарських механізмів функціонування економіки України. Після опанування даного курсу стане зрозумілим, що підприємництво – це не складно, а навпаки – корисно, адже без ефективного ведення та аналізу підприємницької діяльності неможливо прийняти жодне рішення як на рівні країни чи підприємства, так і на рівні окремої сім'ї чи особистості.

Мета дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Основи підприємництва» є формування у майбутніх фахівців теоретичних та практичних знань з підприємницької діяльності. Розширення і поглиблення

знання про економічний зміст підприємництва та підприємницької діяльності, про фактори, що обумовлюють вибір видів підприємницької діяльності, її форм та методів.

У результаті вивчення дисципліни студент буде

знати:

- зміст основних проблем підприємницької діяльності;
- концепцію ринкової системи господарювання, механізм функціонування ринку;
- методи організації підприємницької та управлінської діяльності;
- методику оцінки ефективності діяльності підприємства – підприємницького бізнесу.

вміти:

- оцінювати результативність підприємницької діяльності підприємства в умовах ринку;
- складати документацію при організації підприємства;
- виділяти слабкі та сильні сторони підприємницької та управлінської діяльності;
- розробляти заходи, приймати рішення та готувати проект наказу (розпорядження) щодо підвищення ефективності підприємницької діяльності.

Передумови вивчення дисципліни

Знання основ економічної теорії, безпеки життєдіяльності.

Програма дисципліни

Тема1. Зміст підприємницької діяльності

Історія розвитку підприємництва. Сутність та роль підприємницької діяльності. Основні функції підприємницької діяльності: інноваційна, ресурсна, організаційна, стимулююча (мотиваційна). Підприємництво як самостійна, ініціативна, систематична діяльність господарюючих суб'єктів. Приватна власність, як економічна основа розвитку підприємництва. Економічна свобода, як основна передумова розвитку підприємництва. Економіко-теоретичне знання і підприємництво. Рушійні сили підприємництва. Принципи і передумови підприємництва. Теорії та концепції підприємництва.

Тема2. Правові засади здійснення підприємницької діяльності в Україні

Правове забезпечення розвитку підприємництва на сучасному етапі. Суб'єкти та об'єкти підприємницької діяльності. Державна реєстрація підприємницької діяльності. Обмеження підприємницької діяльності. Ліцензування та патентування.

Тема 3. Підприємство як основна організаційна структура підприємницької діяльності

Поняття і характерні риси підприємства, основні види його діяльності. Види та об'єднання підприємств, їх характеристика. Господарські товариства. Поняття товару. Товарне виробництво –матеріальна основа виникнення підприємництва. Основні елементи процесу суспільного виробництва. Продуктивні сили суспільства. Родові ознаки підприємництва. Ринок та його функції. Поняття ринку. Суб'єкти і об'єкти ринку. Основні функції ринку. Класифікація ринку: з точки зору економічного призначення об'єктів ринкових відносин; за адміністративно-територіальною ознакою; залежно від ступеня розвиненості ринкових відносин; залежно від ступеня обмеження конкуренції; відповідно до

чинного законодавства; за характером продаж. Основні засади ринку. Основні елементи ринкової економіки.

Тема 4. Види підприємницької діяльності та їх характеристика

Виробнича підприємницька діяльність. Змістова характеристика виробничого підприємництва. Виробничий процес та виробничий цикл підприємства. Інноваційне підприємництво. Поняття, сутність та принципи торговельного підприємництва та посередництва. Методи та критерії вибору видів підприємницької діяльності в сфері торгівлі. Специфіка підприємництва щодо здійснення торгівлі окремими товарами. Характеристика підприємництва у сфері надання кредитно-фінансових послуг. Діяльність банків як основних фінансових посередників. Діяльність небанківських фінансово-кредитних установ. Сутність та передумови здійснення підприємництва в сфері страхування. Організаційно-правові форми суб'єктів підприємництва в сфері страхування. Особливості створення суб'єктів підприємницької діяльності в сфері страхування. Сутність та види консалтингових послуг. Суб'єкти підприємництва у сфері надання консалтингових послуг. Організація підприємницької діяльності у сфері консалтингу. Еволюція форм оптової торгівлі та поява товарних бірж. Поняття біржа та її види. Функції та учасники біржі. Організація управління біржею та регулювання біржової діяльності. Фондова біржа. Сутність малого підприємництва в Україні. Функції та особливості малого підприємництва. Розвиток малого підприємництва в Україні. Сутність та характеристика міжнародного підприємництва. Розвиток та форми міжнародної підприємницької діяльності. Глобалізація міжнародного підприємництва.

Тема 5. Механізм створення власної справи

Основні етапи створення власної справи. Початковий капітал та джерела його формування. Найменування та торговельна марка. Засновницькі документи та їх підготовка. Статут підприємства, поняття, завдання, структура. Установчий договір, поняття, суть і зміст. Структура установчого договору. Процес укладання засновницьких документів. Статутний фонд та його формування. Поняття статутного фонду. Мінімальний обсяг статутного фонду для акціонерного товариства, для інших товариств. Умови збільшення статутного фонду. Напрямки використання статутного фонду. Інші фонди підприємництва: резервний, страховий, соціально-економічного розвитку, споживчий. Бізнес-планування в підприємницькій діяльності. Сутність та функції бізнес-плану. Методології та стадії розробки бізнес-плану.

Тема 6. Державне регулювання підприємницької діяльності

Державна регуляторна політика в сфері підприємництва. Засоби державного регулювання підприємництва. Стратегія розвитку малого і середнього підприємництва в Україні. Державна підтримка і сприяння розвитку підприємництва. Сутність та методи державного регулювання підприємництва. Механізм державного регулювання підприємництва. Функції, методи та органи державного регулювання підприємництва. Цілі, напрями, принципи державної підтримки підприємництва.

Тема 7. Підприємницький ризик та управління ним

Сутність ризику як економічної категорії. Фактори виникнення ризику та його функції. Класифікація ризиків. Методи оцінювання підприємницьких ризиків. Методи управління та зменшення ризиків.

Тема 8. Конкуренція та конкурентоспроможність у підприємстві

Конкуренція: сутність і види, методи конкурентної боротьби. Типи конкурентних ринків. Складові конкурентного середовища. Конкурентоспроможність і конкурентні переваги підприємства.

Тема 9. Етика і культура підприємницької діяльності

Етика та етикет. Сутність та зміст етики ділових стосунків. Види ділових прийомів, їх організація та проведення. Формальні й неформальні ділові прийоми. Подарунки, сувеніри, квіти у ділових відносинах. Культура як чинник формування методів підприємницького менеджменту. Концептуальна основа та класифікація методів підприємницького менеджменту. Критерії аналітичного оцінювання та порівняльна оцінка цих методів. Бізнес-культура. Основні положення бізнес-культури. Традиційні та сучасні цінності організації.

Особливості та політики дисципліни

Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття дисципліни. Студенти мають завчасно інформувати викладача про неможливість відвідати заняття.

Під час практичних занять використовуються ситуації та реальні дані вітчизняних підприємств. Усі практичні завдання максимально наближені до реальної діяльності вітчизняного бізнесу, й формування висновків з розрахунків, проведених в рамках виконання поставлених на практичних заняттях завдань, має враховувати сучасний стан економіки країни та регіону.

Виконання передбачених завдань формує у здобувача вищої освіти не тільки знання основ підприємницької діяльності та методики його впровадження в повсякденне життя, але й закладає основи критичного мислення й багатоваріантності вирішення професійних задач з урахуванням необхідності максимального задоволення інтересів підприємця та оточуючих його осіб.

Форми та методи оцінювання

Оцінювання результатів навчання студентів здійснюється за 100-баловою шкалою та шкалою ЄКТС відповідно до діючого Положення про оцінювання результатів навчання студентів.

Поточний контроль (60 балів): 1) активна участь в ділових іграх; 2) виконання розрахункових завдань; 3) поточне тестування на Порталі освітніх ресурсів та інформаційної підтримки освітнього процесу Інституту (<https://edu.htei.kh.ua>).

Підсумковий семестровий контроль (40 балів): письмовий екзамен. Структура екзаменаційного білету: завдання на оцінювання теоретичних знань (комп'ютерне тестування); завдання на оцінювання практичних навичок (текст: ситуаційне завдання, творче завдання, розрахунково-аналітичне завдання); завдання на оцінювання професійних вмінь (текст: ситуаційне завдання, творче завдання, розрахунково-аналітичне завдання).

Умовою допуску до підсумкового семестрового контролю є виконання програми навчальної дисципліни і отримання оцінки за виконання завдань поточного контролю не менше ніж 36 балів. Мінімальна загальна кількість балів для отримання позитивної оцінки з дисципліни – 60.

Підсумковий семестровий контроль (40 балів): письмовий екзамен. Структура екзаменаційного білету: завдання на оцінювання теоретичних знань (комп'ютерне тестування); завдання на оцінювання практичних навичок (ситуаційне завдання, творче

завдання, розрахунково-аналітичне завдання); завдання на оцінювання професійних вмінь (ситуаційне завдання, творче завдання, розрахунково-аналітичне завдання).

Умовою допуску до підсумкового семестрового контролю є виконання програми навчальної дисципліни і отримання оцінки за виконання завдань поточного контролю не менше ніж 36 балів. Мінімальна загальна кількість балів для отримання позитивної оцінки з дисципліни – 60.

Рекомендовані джерела інформації

1. Основи підприємництва: Підручник / [Біляк Т.О., Бірюченко С.Ю., Бужимська К.О., та ін.] ; під заг. ред. Н.В. Валінкевич. –Житомир : ЖДТУ, 2019. –493 с.
2. Грищенко І. М. Підприємницький бізнес : підручник / І. М. Грищенко. –Київ : Грамота, 2016. – 519 с.
3. Основи підприємництва: підручник / [Н. В. Валінкевич та ін. ; під заг. ред. Н. В. Валінкевич] ; Житомирський державний технологічний ун-т. -Житомир : ЖДТУ, 2019. -491 с.
4. Економіка і підприємництво, менеджмент : навчальний посібник / [Рогач С. М. та ін.]. – Київ : Компринт, 2015. – 713 с.
5. Інноваційне підприємництво: креативність, комерціалізація, екосистема : навчальний посібник / [Ю. Бажал та ін.] ; за ред. Ю. М. Бажала. – Київ : Пульсари, 2015. –278с.
6. Князь С. В. Підприємництво та менеджмент : навчальний посібник / С. В. Князь, Т. І. Данько, Н. Б. Ярошевич ; за ред. С. В. Князя. – Львів : Львівська політехніка, 2016. – 123 с. Національна бібліотека ім. Вернадського [Електронний ресурс] : офіційний сайт. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua> – Станом на 26.03.2021. – Назва з екрана.
7. Про розвиток та державну підтримку малого і середнього бізнесу в Україні [Електронний ресурс] : Закон України № 4618-VI від 22.03.2012 р. // Верховна Рада України. Законодавство України : [база даних]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4618-17>. – Станом на 26.03.2021. – Назва з екрана.
8. Про Національну програму сприяння розвитку малого підприємництва в Україні [Електронний ресурс] : Закон України № 2157-III від 21.12.2000 р. // Верховна Рада України. Законодавство України : [база даних]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2157-14>. – Станом на 26.03.2021. – Назва з екрана.
9. Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців [Електронний ресурс] : Закон України № 755-IV від 15.05.2003 р. // Верховна Рада України. Законодавство України : [база даних]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15>. – Станом на 26.03.2021. – Назва з екрана.